

OBSAH

Předmluva	13
I. ÚVOD DO OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	15
1 Úvod.....	17
2 Definice základních pojmů.....	18
3 Ochrana životního prostředí v historickém kontextu	22
4 Udržitelný rozvoj a vývoj mezinárodní politiky	27
5 Ochrana životního prostředí v sociálně-ekonomickém prostředí	29
5.1 Selhání trhu jako hlavní příčina znehodnocení životního prostředí	32
5.2 Vlastnická práva a ochrana životního prostředí.....	39
6 Politika ochrany životního prostředí.....	44
6.1 Proces tvorby politiky ochrany životního prostředí.....	44
6.2 Nástroje politiky ochrany životního prostředí	49
6.3 Ekologická daňová reforma (EDR) v Evropě a České republice.....	52
Literatura	55
II. ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ.....	59
1 Základní pojmy.....	61
2 Pojem odpad, měrná produkce odpadu a jeho vlastnosti....	65
2.1 Jak je definován pojem odpad?.....	65
2.2 Měrná produkce a vlastnosti komunálního odpadu	69
2.3 Složení komunálního odpadu	74
3 Povinnosti obcí a krajů v procesu nakládání s komunálními odpady	78
3.1 Zákonné povinnosti obcí a krajů v odpadovém hospodářství.....	78
3.2 Tvorba plánu odpadového hospodářství	81
4 Nakládání s komunálními odpady	84
4.1 Tříděný sběr a svoz složek komunálního odpadu	84
4.2 Úprava, přeprava a doprava odpadů ke zpracovatelům	88
4.3 Odstraňování, resp. využívání komunálního odpadu	89

5	Způsoby financování systému nakládání s komunálními odpady	94
5.1	Příjmy obecního systému nakládání s odpady	94
5.2	Náklady obecního systému nakládání s odpady.....	97
6	Zapojení obce do systému nakládání s obalovými odpady	99
6.1	Integrovaný systém nakládání s obaly a obalovými odpady.....	100
6.2	Zálohový systém nakládání s obaly a obalovými odpady	101
6.3	Duální systém nakládání s obaly a obalovými odpady	102
7	Zapojení obce do systému zpětného odběru podle zákona o odpadech.....	104
7.1	Obce a zpětný odběr některých výrobků	105
7.2	Kolektivní systémy v České republice	107
8	Protiprávní jednání v odpadovém hospodářství	108
8.1	Protiprávní jednání fyzických osob oprávněných k podnikání a právnických osob.....	108
8.2	Protiprávní jednání fyzických osob.....	110
9	Závěr	112
	Literatura.....	113

III. OCHRANA VODY117

1	Obecná charakteristika složky „voda“: stav a vývoj v ČR.....	119
1.1	Vlastnictví vody.....	120
1.2	Kvalita vody.....	121
1.3	Užití vody	122
2	Obec a voda	123
3	Voda jako přírodní zdroj.....	123
3.1	Instituce ve státní správě vod	124
3.2	Povinnosti správců vodních toků (tedy i obcí)	126
3.3	Činnost vodoprávních úřadů krajů a obcí s přenesenou působností	127
3.4	Poplatky, platby a jiné úhrady za využívání veřejných vodních zdrojů.....	133
3.5	Sankce podle vodního zákona.....	134
4	Voda jako výrobek (pitná voda).....	135
4.1	Podniky VaK.....	135
4.2	Nákladové podmínky podniků VaK a z nich pramenící problémy.....	138
4.3	Samozásobení – studny.....	143

5	Voda jako živel (problematika povodní).....	143
5.1	<i>Instituce v oblasti ochrany před povodněmi – role obcí</i>	<i>145</i>
5.2	<i>Hrozba povodně – ochrana před povodněmi.....</i>	<i>145</i>
5.3	<i>Hrozba povodně – krizové řízení.....</i>	<i>147</i>
5.4	<i>Období klidu – ochrana před povodněmi</i>	<i>148</i>
5.5	<i>Období klidu – územní plánování.....</i>	<i>148</i>
5.6	<i>Současné problémy ve strategické ochraně před povodněmi v ČR.....</i>	<i>150</i>
6	Budoucí vývoj užití a ochrany vod v ČR dle požadavků EU.....	152
6.1	<i>Rámcová směrnice o vodě (č. 2000/60/ES).....</i>	<i>152</i>
6.2	<i>Směrnice o čištění městských odpadních vod (č. 91/271/EEC).....</i>	<i>153</i>
6.3	<i>Nitrátová směrnice (č. 91/676/EEC).....</i>	<i>153</i>
6.4	<i>Směrnice o koupání (č. 76/160/EEC).....</i>	<i>154</i>
6.5	<i>Směrnice na podporu života ryb (č. 78/659/EEC).....</i>	<i>154</i>
	Literatura	155
IV.	OCHRANA OVZDUŠÍ.....	159
1	Vysvětlení významu ovzduší jako složky životního prostředí	161
2	Vztah obce a domácností k ochraně ovzduší	162
3	Důsledky znečištění ovzduší	163
4	Základní pojmy používané v ochraně ovzduší	165
5	Legislativa v oblasti ochrany ovzduší.....	166
6	Zdroje znečišťování ovzduší, kategorie zdrojů znečišťování ovzduší	170
6.1	<i>Dělení zdrojů znečišťování ovzduší.....</i>	<i>170</i>
6.2	<i>Mobilní zdroje znečišťování.....</i>	<i>170</i>
6.3	<i>Stacionární zdroje znečišťování</i>	<i>171</i>
7	Povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany ovzduší	173
7.1	<i>Povinnosti fyzických a právnických osob na úseku ochrany ovzduší ...</i>	<i>173</i>
7.2	<i>Povinnosti provozovatelů zvláště velkých, velkých a středních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší.....</i>	<i>175</i>
7.3	<i>Povinnosti provozovatelů malých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší.....</i>	<i>177</i>
8	Emisní limity	178
8.1	<i>Druhy emisních limitů</i>	<i>178</i>
8.2	<i>Obecné emisní limity</i>	<i>179</i>
8.3	<i>Specifické emisní limity.....</i>	<i>181</i>
8.4	<i>Přípustná tmavost kouře</i>	<i>183</i>

9 Poplatky.....	183
9.1 Poplatky za vnášení znečišťujících látek do ovzduší.....	184
9.2 Poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek a výrobků, které je obsahují, poškozujících nebo ohrožujících ozonovou vrstvu Země	187
10 Sankce a nápravná opatření.....	188
10.1 Pokuty.....	188
10.2 Opatření k nápravě a zákaz provozu stacionárního zdroje.....	190
10.3 Opatření k nápravě při zacházení s regulovanými látkami.....	190
11 Orgány státní správy v ochraně ovzduší.....	191
11.1 Ministerstvo životního prostředí	191
11.2 Ostatní orgány ochrany ovzduší	193
11.3 Obecní úřady obcí s rozšířenou působností	194
11.4 Obce.....	194
12 Programy zlepšování kvality ovzduší, smogový regulační řád	196
12.1 Národní program snižování emisí v České republice	196
12.2 Krajské a místní programy snižování emisí	197
12.3 Krajské a místní programy ke zlepšení kvality ovzduší	198
12.4 Smogový regulační řád.....	199
13 Informování veřejnosti a zvyšování povědomí o kvalitě ovzduší.....	200
14 Závěr	200
Literatura.....	201
 V. OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE	205
1 Definice obnovitelných zdrojů energie	207
2 Vysvětlení významu obnovitelných zdrojů energie.....	207
2.1 Význam OZE pro veřejnou správu.....	208
3 Legislativní úprava OZE v České republice a v zahraničí ...	209
3.1 Legislativa EU.....	210
3.2 Legislativa ČR.....	211
4 Cenové rozhodnutí ERÚ.....	214
4.1 Státní politika podpory OZE v České republice a zahraničí.....	214
4.2 Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro rok 2007	216
4.3 Operační program Životní prostředí pro období 2007–2013	218
4.4 Zprávy o OZE.....	219

5	Potenciál OZE v ČR.....	220
6	Stručná charakteristika OZE a případové studie strategií podpory OZE v České republice.....	223
6.1	Využití sluneční energie.....	223
6.2	Biomasa.....	225
6.3	Vodní energie.....	228
6.4	Větrná energie.....	229
6.5	Geotermální energie.....	231
	Literatura	233
VI.	OCHRANA A OBNOVA PŘÍRODY A KRAJINY.....	237
1	Veřejná správa a užitek ze znalostí ochrany přírody.....	239
2	Ochrana přírody a krajiny ve Středočeském kraji	240
3	Význam biodiverzity – živé složky životního prostředí.....	243
3.1	Environmentální osvěta.....	243
3.2	Biodiverzita – základní pojem v ochraně přírody a krajiny	243
3.3	Důvody pro zachování biologické rozmanitosti	244
3.4	Ekonomické důvody ochrany přírodní rozmanitosti	245
3.5	Ekologické důvody ochrany přírodní rozmanitosti.....	246
3.6	Estetické důvody ochrany přírodní rozmanitosti.....	246
3.7	Etické důvody ochrany přírodní rozmanitosti	247
4	Dělení ochrany přírody a krajiny	247
4.1	Územní ochrana zvláštní.....	248
4.2	Územní ochrana obecná	253
4.3	Druhová ochrana zvláštní	258
4.4	Druhová ochrana obecná.....	260
5	Zeleň a příroda urbanizovaných území.....	263
5.1	Druhy zeleně v lidských sídlech.....	263
5.2	Kácení a výsadba dřevin.....	267
5.3	Nebezpečná místa pro faunu v urbanizovaných územích	272
6	Společenské souvislosti ochrany přírody a krajiny	274
6.1	Veřejná správa, akademická obec a nevládní organizace v ochraně přírody	274
6.2	Financování ochrany přírody a krajiny	277
7	Základní právní úprava na úseku ochrany přírody.....	278
7.1	Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.....	278
7.2	Trestní zákon	280
7.3	Legislativa na ochranu zvířat proti týrání	281

7.4	Washingtonská úmluva o obchodování s ohroženými druhy (CITES) a mezinárodní obchod planě rostoucími rostlinami a volně žijícími živočichy	282
7.5	Lesní zákon.....	283
7.6	Myslivecký zákon	283
7.7	Obecně závazné vyhlášky měst a obcí týkající se veřejné zeleně.....	283
7.8	Další legislativa týkající se přírody a krajiny	284
7.9	Obsah vlastnického práva.....	284
	Zdroje.....	288
	Doporučená doplňková četba.....	288
VII.	OCHRANA LESNÍCH EKOSYSTÉMŮ	291
1	Úvod	293
2	Definice lesa	294
3	Funkce lesa	295
4	Kategorizace lesů	296
5	Historické přeměny lesů v důsledku působení člověka	297
5.1	Původnost lesních ekosystémů	297
5.2	Antropicky podmíněné změny prostředí	299
6	Dřevinná skladba	301
6.1	Problém druhové skladby.....	301
6.2	Původnost druhů a ekotypů	305
6.3	Nepůvodní druhy dřevin.....	306
6.4	Invasní druhy dřevin	306
7	Právní ochrana lesních ekosystémů	308
7.1	Lesní právo	308
7.2	Právo ochrany přírody a krajiny	309
8	Lesní hospodářské plánování	311
9	Způsoby obhospodařování lesa	314
10	Odlesňování	315
11	Zalesňování.....	315
12	Odvodňování	316
13	Biodiverzita lesa	316
13.1	Rozmanitost přírody	316
13.2	Význam struktury lesa.....	317
13.3	Význam starých a přestárých stromů pro ekosystém	317
13.4	Význam lesního lemu.....	318
14	Les jako součást územního systému ekologické stability ...	319

15	Lesní zvláště chráněná území.....	321
16	Myslivost a sportovní lov	322
16.1	<i>Etika lovu.....</i>	324
16.2	<i>Bezpečnost lovu.....</i>	324
16.3	<i>Ilegální lov</i>	324
16.4	<i>Vztah myslivosti a lesního hospodářství.....</i>	325
16.5	<i>Vztah myslivosti a ochrany přírody</i>	326
16.6	<i>Myslivost a vlastnická práva</i>	328
17	Globální klimatické změny a jejich možný dopad na vývoj lesů v ČR.....	328
18	Závěr	329
	Literatura	330

VIII. ÚZEMÍ A JEHO PLÁNOVÁNÍ, OCHRANA A VYUŽÍVÁNÍ PŮDY 333

1	Historie územního plánování a rozvoje měst.....	335
2	Obecná charakteristika územního plánu a historie stavebního zákona	338
2.1	<i>Definice územního plánu podle nového SZ</i>	339
2.2	<i>Hlavní úkoly ÚP.....</i>	339
2.3	<i>Orgány ÚP.....</i>	341
2.4	<i>Nástroje územního plánování.....</i>	342
2.5	<i>Účastníci územního rozvoje</i>	344
2.6	<i>Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu</i>	347
2.7	<i>Dotčené orgány (DO)</i>	348
2.8	<i>Hlavní etapy územního plánu.....</i>	350
2.9	<i>Strategické plánování</i>	355
3	Základy ochrany půd.....	356
3.1	<i>Význam půdy</i>	357
3.2	<i>Funkce půdy</i>	360
3.3	<i>Katastr nemovitostí</i>	360
3.4	<i>Poslání a činnost pozemkových úřadů.....</i>	361
3.5	<i>Základní právní úprava.....</i>	364
3.6	<i>Vymezení typů ohrožení a poškozování půdy.....</i>	366
4	Postavení zemědělství a význam ekologického zemědělství v podmínkách České republiky	367
4.1	<i>Cíle ekologického zemědělství:</i>	371
4.2	<i>Bioprodukt.....</i>	371
4.3	<i>Základní právní úprava.....</i>	372

5	Brownfields a staré ekologické zátěže	373
5.1	<i>Regeneraci lokalit podpoří také fondy EU</i>	<i>376</i>
5.2	<i>Přehled operačních programů se vztahem k regeneracím v období 2007–2013</i>	<i>376</i>
6	Závěr	377
	Literatura	378

IX. FINANČNÍ ZDROJE EU S DŮRAZEM NA STRUKTURÁLNÍ

	FONDY	381
1	Úvod	383
2	Programování evropské regionální politiky	383
3	Regionální politika EU 2007–2013	386
3.1	<i>Tematické operační programy</i>	<i>391</i>
3.2	<i>Regionální operační programy</i>	<i>395</i>
3.3	<i>Komunitární politika</i>	<i>406</i>
3.4	<i>Politika zahraniční pomoci</i>	<i>406</i>
3.5	<i>Společná zemědělská politika</i>	<i>407</i>
4	Závěr	408
	Literatura	409
	Doporučené zdroje	410
	Seznam zkratek	412